

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

Київ

Про затвердження Змін до Інструкції з організації
інкасації коштів та перевезення валютних цінностей
банків в Україні

Відповідно до статей 7, 15, 33, 33¹, 56 Закону України “Про Національний банк України”, пункту 3 розділу II Закону України від 03 червня 2025 року № 4465-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку фінансової інклюзії в Україні”, з метою вдосконалення організації інкасації коштів, перевезення валютних цінностей у банках України Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Зміни до Інструкції з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей банків в Україні, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 31 березня 2017 року № 29 (зі змінами) (далі – Зміни), що додаються.

2. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Олексія Шабана.

3. Постанова набирає чинності з 26 червня 2026 року, крім підпункту 2, абзаців третього – шостого підпункту 3, абзаців третього, п'ятого підпункту 4, абзаців третього, четвертого підпункту 5, абзацу третього підпункту 6 та підпункту 7 пункту 10 Змін, які набирають чинності з 01 вересня 2026 року.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Інд. 50

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України

Зміни до Інструкції з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей банків в Україні

1. У розділі I:

1) у пункті 1:

пункт після підпункту 1 доповнити новим підпунктом 1¹ такого змісту:

“1¹) банки фінансової інклюдії, їх підрозділи та комерційних агентів банків фінансової інклюдії;”;

підпункт 3 після слова “цінностей” доповнити словами “, грошового обігу”;

2) у пункті 4:

підпункт 1 доповнити словами “, банк фінансової інклюдії, його підрозділи”;

у підпункті 15:

підпункт після слів “із нанесеними” доповнити словами “(за потреби)”;

цифри “3849-2018” замінити цифрами “3849:2024”;

цифри та слова “22 березня 2018 року № 81” замінити цифрами та словами “18 грудня 2024 року № 302”;

у підпункті 16:

абзац четвертий доповнити словами “, комерційного агента банку фінансової інклюдії та його підрозділів”;

підпункт доповнити новим абзацом такого змісту:

“між підрозділами комерційного агента банку фінансової інклюдії;”;

у підпункті 21:

слово “окреме” виключити;

пункт доповнити словами “або касовими працівниками”;

підпункт 27 після слова “особами” доповнити словами “або касовими працівниками”.

2. У розділі III:

1) у пункті 17:

пункт після підпункту 3 доповнити двома новими підпунктами 3¹, 3² такого змісту:

“3¹) приймання-передавання цінностей між інкасаторами підрозділу інкасації та касовими працівниками;

3²) перевезення цінностей між підрозділами комерційного агента банку фінансової інклюдії (за потреби);”;

підпункти 10, 13 викласти в такій редакції:

“10) тимчасового зберігання під відповідальністю працівників підрозділу інкасації (не менше двох осіб) цінностей, доставлених з маршруту, у разі неможливості здавання їх до каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюдії (його підрозділу) у день доставки або цінностей, отриманих з каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюдії (його підрозділу) напередодні дня доставки [у разі неможливості отримання їх на маршрут у день доставки до каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюдії (його підрозділу), до клієнтів, до банкоматів], у сховищі/сейфі нічного зберігання цінностей інкасаторів, що відповідає вимогам Правил з організації захисту приміщень банків в Україні, затверджених постановою Правління Національного банку України від 10 лютого 2016 року № 63 (зі змінами) (далі – Правила № 63);”;

“13) застосування кваліфікованого/удосконаленого з кваліфікованим сертифікатом/удосконаленого/простого електронного підпису (далі – ЕП) та кваліфікованої/удосконаленої з кваліфікованим сертифікатом/удосконаленої електронної печатки під час роботи з електронними документами (у разі застосування);”;

2) у пункті 17¹:

пункт після підпункту 3 доповнити двома новими підпунктами 3¹, 3² такого змісту:

“3¹) приймання-передавання цінностей між інкасаторами підрозділу інкасації та касовими працівниками;

3²) перевезення цінностей між підрозділами комерційного агента банку фінансової інклюдії (за потреби);”

підпункти 9, 12 викласти в такій редакції:

“9) тимчасового зберігання під відповідальністю працівників підрозділу інкасації (не менше двох осіб) цінностей, доставлених з маршруту, у разі неможливості здавання їх до каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюдії (його підрозділу) у день доставки або цінностей, отриманих з каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюдії (його підрозділу) напередодні дня доставки [у разі неможливості отримання їх на маршрут у день доставки до каси

банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/ комерційного агента банку фінансової інклюдії (його підрозділу), до клієнтів, до банкоматів], у сховищі/сейфі нічного зберігання цінностей інкасаторів юридичної особи, що відповідає вимогам Правил № 63 щодо класу опору та забезпечення охорони;”;

“12) застосування кваліфікованого/удосконаленого з кваліфікованим сертифікатом/удосконаленого/простого ЕП та кваліфікованої/удосконаленої з кваліфікованим сертифікатом/удосконаленої електронної печатки під час роботи з електронними документами (у разі застосування);”;

3) розділ після пункту 18 доповнити новим пунктом 18¹ такого змісту:

“18¹. Банк (юридична особа) зобов’язаний(а) дотримуватись вимог та порядку щодо проведення інкасації та перевезення цінностей, визначених у внутрішніх документах.”;

4) пункт 23 доповнити новим абзацом такого змісту:

“Забороняється знаходження в оперативному автотранспорті на маршрутах інкасації та перевезення цінностей сторонніх осіб, що не входять до складу бригади інкасації.”.

3. У розділі VI:

1) у пункті 37:

пункт після абзацу другого доповнити чотирма новими абзацами третім – шостим такого змісту:

“Банк (юридична особа) має право за згодою сторін в договорі передбачити використання клієнтом простого ЕП, якщо приймання/здавання цінностей здійснюється з використанням автоматизованої системи обліку готівки, яка забезпечує ідентифікацію здавача та отримувача цінностей, зчитування з QR-кодів інформації, створеної у цій системі, автоматичне її зв’язання з даними, зазначеними на супровідному документі, створеному в електронній формі, та з даними, збереженими в цій системі. Банк (юридична особа), що використовує простий ЕП, зобов’язаний(а) вжити додаткових заходів, які б забезпечували:

можливість надійної ідентифікації підписувача;

цілісність документа про операцію;

достовірність походження електронних даних документа про операцію.”.

У зв’язку з цим абзаци третій – шостий уважати відповідно абзацами сьомим – десятим;

у першому реченні абзацу десятого:

слова “Кваліфікований/удосконалений ЕП, кваліфікована / удосконалена електронна печатка” замінити словами “Кваліфікований / удосконалений з кваліфікованим сертифікатом / удосконалений/простий ЕП, кваліфікована/удосконалена з кваліфікованим сертифікатом/удосконалена електронна печатка”;

слова “Про електронні довірчі послуги” замінити словами “Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги”;

2) пункти 38 – 40 викласти в такій редакції:

“38. Бригада інкасації під час перевезення цінностей між Національним банком та банком/інкасаторською компанією/компанією з оброблення готівки, між банками, між банком та інкасаторською компанією/компанією з оброблення готівки, від банку до клієнта (його підрозділів), від банку до комерційного агента банку фінансової інклюзії та між його підрозділами використовує доручення на перевезення цінностей (додаток 4) та такі супровідні документи (в залежності від потреби):

1) опис цінностей у національній валюті України, що перевозяться (додаток 5) (далі – опис цінностей);

2) опис цінностей в іноземній валюті, що перевозяться (додаток 6);

3) супровідний касовий ордер до сумки з цінностями (додаток 7).

Банк (інкасаторська компанія) самостійно визначає необхідність використання доручення на перевезення цінностей згідно з Положенням про інкасацію, якщо вивезення цінностей з банку (інкасаторської компанії) здійснюється інкасаторами підпорядкованого підрозділу інкасації.

39. Інкасатори на маршруті перевезення цінностей зобов’язані мати підтверджувальні документи на всі цінності, що перевозяться.

40. Банк (юридична особа) зобов’язаний(а) здійснювати інкасацію та перевезення цінностей з дотриманням вимог додатка 3 до цієї Інструкції панцерованим оперативним автотранспортом або з використанням непанцерованого оперативного автотранспорту, обладнаного вмонтованою СБТ-системою, підрозділом інкасації банку (юридичної особи) або підрозділами інкасації інших банків (юридичних осіб) згідно з вимогами Положення про інкасацію.”;

3) розділ після пункту 40 доповнити новим пунктом 40¹ такого змісту:

“40¹. Банк (юридична особа) під час виконання завдань щодо перевезень цінностей між власними підрозділами та відповідно до укладених договорів перевезення цінностей підрозділів уповноваженої організації має право використовувати інші розроблені ним документи згідно з порядком, визначеним у Положенні про інкасацію.”;

4. У розділі VII:

1) у підпункті 5 пункту 44 слова “за електронною поштою або код” замінити літерами та словом “ID-коду”;

2) в абзаці третьому підпункту 2 пункту 49 слова “за електронною поштою або коду” замінити літерами та словом “ID-коду”;

3) у підпункті 4 пункту 52 слова “старшому бригади” замінити словами “начальнику групи”

4) у пункті 54 слово “бригади” замінити словом “групи”;

5) у пункті 55 слово “бригади” замінити словами “групи інкасації”;

6) у першому реченні абзацу другого пункту 56 слова “старшому бригади”, “бригадою” замінити відповідно словами “начальнику групи”, “групою”.

5. У розділі VIII:

1) пункт 61 викласти в такій редакції:

“61. Відповідальні особи зобов’язані видавати інкасаторам готівку, що має бути завчасно сформована та запакована в касети, мішки, коробки.

Інкасатори приймають цінності в завчасно опломбованих відповідальними особами мішках, касетах, коробках без їх розкриття відповідно до умов Єдиного договору банківського обслуговування та надання інших послуг Національним банком України, створеного шляхом приєднання до Публічної пропозиції Національного банку України на укладення Єдиного договору банківського обслуговування та надання інших послуг Національним банком України, затвердженої рішенням Правління Національного банку України від 03 січня 2017 року № 2-рш (зі змінами).”;

2) в абзаці другому пункту 70 слова “відповідальна особа підрозділу касових операцій” замінити словами “керівник підрозділу грошового обігу в регіоні”;

3) у другому реченні пункту 72 слова “начальник відділу касових операцій” замінити словами “керівник підрозділу грошового обігу в регіоні Національного банку”.

6. У розділі IX:

1) пункт 74 викласти в такій редакції:

“74. Банк (юридична особа) здійснює перевезення цінностей відповідно до вимог, визначених у пункті 38 розділу VI цієї Інструкції, згідно з порядком, визначеним у Положенні про інкасацію, та на підставі договорів, укладених відповідно до законодавства України і вимог цієї Інструкції.”;

2) в абзаці другому пункту 74¹ слова “та можливості зовнішнього спостереження за процесом проведення вантажних робіт із цінностями, якщо стосовно місця проведення вантажних робіт із цінностями є можливість здійснити такі заходи” замінити словами “, а також вжити заходів (за можливості) для недопущення зовнішнього спостереження за процесом проведення вантажних робіт із цінностями”;

7. У розділі X:

1) пункт 76 доповнити новим абзацом такого змісту:

“Підрозділ інкасації банку (юридичної особи) не має права проводити інкасацію клієнта в приміщенні банку (інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки).”;

2) пункт 76¹ викласти в такій редакції:

“76¹. Банк/інкасаторська компанія/компанія з оброблення готівки здійснює зарахування коштів інкасованої готівки клієнтів на їх рахунки до або після проведення перерахування цієї готівки в залежності від умов та відповідно до порядку, визначеного у договорі на інкасаційне обслуговування.”;

3) абзац перший пункту 78¹ викласти в такій редакції:

“78¹. Інкасатори мають право зберігати у сховищі/сейфі нічного зберігання цінностей інкасаторів цінності, доставлені з маршруту, у разі неможливості їх здавання в день доставки до каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюзії (його підрозділу), або цінності, отримані з каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюзії (його підрозділу) напередодні дня доставки [у разі неможливості отримання їх на маршрут у день доставки до каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюзії (його підрозділу), до клієнтів, до банкоматів]. Зберігання таких цінностей здійснюється згідно з порядком, визначеним у Положенні про інкасацію.”;

4) у підпункті 9 пункту 80 слова “без проведення перерахування отриманої готівки (у разі проведення такої операції)” замінити словами “до або після проведення перерахування цієї готівки в залежності від умов та відповідно до порядку, визначеного у договорі на інкасаційне обслуговування,”.

8. Розділ XI доповнити новим пунктом такого змісту:

“85. Банк (юридична особа) має право нанести на спецпристрої для зберігання цінностей, оперативний автотранспорт, обладнаний СБТ-системою, та автотранспорт, що здійснює перевезення виключно монет, піктограми, визначені в додатках III, IV до Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1214/2011 від 16 листопада 2011 року про професійне транскордонне дорожнє перевезення готівки євро між державами-членами Євросоюзу.”.

9. Інструкцію доповнити новим розділом XII такого змісту:

“XII. Порядок надання звітності

86. Банк (юридична особа) зобов'язаний(а) щорічно до 15 січня подавати до Національного банку за рік, що минув, інформацію про наявність в підрозділах інкасації оперативного автотранспорту та спецпристроїв для зберігання цінностей (додаток 9) та інформацію про діяльність з інкасації та перевезення цінностей (додаток 10).

Банк (юридична особа) для формування показників звітної інформації використовує дані внутрішніх розпорядчих документів, штатного розпису, бухгалтерського обліку, упроваджених аналітичних реєстрів, в яких фіксується відповідна інформація (спеціальні реєстри, журнали обліку, спеціалізовані системи обліку).

87. Банк (юридична особа) надає звітну інформацію щодо діяльності з інкасації та перевезення цінностей у будь-якому разі, незалежно від того чи здійснювалася така діяльність у звітному періоді, та із зазначенням часу, протягом якого здійснювалася діяльність з інкасації та перевезення цінностей.”.

10. У додатках до Інструкції:

1) у додатку 1:

у таблиці 1:

колонку 2 рядка 2 викласти в такій редакції:

“Панцероване лобове скло та оглядові вікна зліва та справа повинні відповідати вимогам Національного стандарту України ДСТУ EN 1063:2022 “Скло в будівництві. Захисне скління. Випробовування та класифікація за кулетривкістю”, затвердженого наказом державного підприємства “Український науково-дослідний і навчальний центру проблем стандартизації, сертифікації та якості” від 22 грудня 2022 року № 285, щодо скла безосколкового та мати в маркуванні та/або сертифікаті відповідності на скло позначку “NS”. Клас захисту скла повинен бути не нижчим, ніж BR5”;

у колонці 2 рядка 14 цифри “3849-2018” замінити цифрами та словами “3849:2024 (за потреби)”;

у таблиці 2:

колонку 2 рядка 3 викласти в такій редакції:

“Лобове скло та оглядові вікна кабіни зліва та справа, а також оглядові вікна відсіку для інкасаторів (за наявності) повинні бути панцеровані та відповідати вимогам Національного стандарту України ДСТУ EN 1063:2022 “Скло в будівництві. Захисне скління. Випробовування та класифікація за кулетривкістю”, затвердженого наказом державного підприємства “Український науково-дослідний і навчальний центру проблем стандартизації, сертифікації та якості” від 22 грудня 2022 року № 285, щодо скла безосколкового та мати в маркуванні та/або сертифікаті відповідності на скло позначку “NS”. Клас захисту скла повинен бути не нижчим, ніж BR5”;

у колонці 2 рядка 12 цифри “3849-2018” замінити цифрами та словами “3849:2024 (за потреби)”;

2) у додатку 2 слова “(підпис)”, _____” замінити відповідно (ініціали, прізвище) словами “(особистий підпис)”, “Власне ім’я ПРІЗВИЩЕ”;

3) у додатку 4:

у відмітці слово та цифру “підпункт 1 пункту 38” замінити словом та цифрами “пункт 38”;

слова “(прізвище, ініціали)” замінити словами (власне ім’я, прізвище);

слово “(підпис)” замінити словами “(особистий підпис)”;

слова “_____” замінити словами “Власне ім’я ПРІЗВИЩЕ”;
(ініціали, прізвище)

слова “_____” замінити словами “Власне ім’я ПРІЗВИЩЕ”;
(ініціали, прізвище керівника (керівник підрозділу
підрозділу інкасації його інкасації, його
заступника або уповноваженої заступник або
особи) уповноважена особа)

пояснення щодо заповнення бланка доручення на перевезення цінностей доповнити новим пунктом такого змісту:

“6. У списку членів бригади (групи) інкасації обов’язково зазначається власне ім’я прізвище старшого бригади (начальника групи) інкасації.”.

4) у додатку 5:

відмітку викласти в такій редакції:

для банківських металів, дорогоцінного каміння, коштовностей – вага із зазначенням одиниці виміру ваги.

¹⁰ У таблиці в колонці 7 “Сума готівки за номіналом/інших цінностей у грн” для інших цінностей зазначається у гривнях номінальна вартість або вартість, виражена в національній валюті України за офіційним курсом UAH/USD або UAH/EUR, встановленим Національним банком України на дату складання супровідного касового ордера до сумки з цінностями.”;

7) у додатку 8:

слова “_____” замінити словами “_____”
(підпис) (ініціали, прізвище) (особистий підпис)

Власне ім’я ПРІЗВИЩЕ”;

слова “Перевірив _____” замінити словами
(начальник підрозділу інкасації)

“Перевірив начальник підрозділу інкасації _____ Власне ім’я
(особистий підпис)

ПРІЗВИЩЕ”;

8) Інструкцію доповнити двома новими додатками такого змісту:

“Додаток 9
до Інструкції з організації інкасації
коштів та перевезення валютних
цінностей банків в Україні
(пункт 86 розділу XII)

Інформація про наявність в підрозділах інкасації _____ оперативного автотранспорту
(найменування банку/юридичної особи)
та спецпристроїв для зберігання цінностей станом на 01 січня 20__ року

Таблиця

№ з/п	Найменування підрозділу інкасації	Місце знаходження підрозділу інкасації	Фактична чисельність підрозділу інкасації, од.	Кількість автотранспорту для супроводження під час перевезення цінностей, од.	Кількість оперативного автотранспорту по типу власності, од.		Кількість оперативного автотранспорту по типу призначення, од.				Використання спецпристроїв для зберігання цінностей	Примітки	
					власний	орендований	3 сейфом ТЗЦ та інкасаторським	3 сейфом ТЗЦ	3 інкасаторським сейфом	3 СБТ-системою			кількість, од.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1													
...													
Разом:													

Додаток 10
до Інструкції з організації інкасації
коштів та перевезення валютних
цінностей банків в Україні
(пункт 86 розділу XII)

Інформація про діяльність з інкасації та перевезення цінностей

1. Інформація _____ щодо обслуговування станом на 01 січня 20__ року з
(найменування банку/юридичної особи)

інкасації та перевезення цінностей власних підрозділів та підрозділів інших суб'єктів господарювання на підставі укладених договорів:

Таблиця 1

№ з/п	Адреса підрозділу інкасації	Кількість, од.			Обслуговуються підрозділом інкасації, кількість (од.)			
		клієнтів інкасації (суб'єктів господарювання)	точок інкасації клієнтів	точок клієнтів, яким доставляється готівка	відділень/ філій	пунктів обміну валют	банкоматів	ПТКС
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1								
...								
Разом:								

2. Інформація _____ про стан роботи та обсяги проінкасованих та перевезених цінностей протягом 20__ року:
(найменування банку/юридичної особи)

Продовження додатка 10
Таблиця 2

№ з/п	Адреса дислокації підрозділу інкасації	Клієнтські операції				Банківське обслуговування			
		сума проінкасованої торгової виручки, грн	кількість здійснених заїздів до об'єктів інкасації, од.	сума готівки, доставленої до кас клієнтів, грн	кількість здійснених заїздів для доставки готівки клієнтам, од.	сума перевезеної готівки до/від відділень/філій в національній валюті, грн	сума перевезеної готівки до/від відділень/філій в іноземних валютах, грн	сума перевезеної готівки до/від пунктів обміну валют в національній валюті, грн	сума перевезеної готівки до/від пунктів обміну валют в національній валюті, грн
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1									
Разом:									

Продовження таблиці 2

Сума перевезеної готівки до/від пунктів обміну валют в іноземних валютах, грн	Сума перевезеної готівки до/від банкоматів, грн	Кількість заїздів до банкоматів, од.	Сума перевезеної готівки від ПТКС, грн	Кількість заїздів до ПТКС, од.
10	11	12	13	14

3. Пояснення до заповнення таблиць 1, 2:

- 1) колонка 6 таблиці – зазначаються власні відділення і філії та відділення інших банків, які знаходяться на обслуговуванні у підрозділу інкасації;
- 2) у таблиці 2:
 - колонки 7, 8 – зазначається сума перевезеної готівки до/від власних відділень і філій та відділень інших банків, які знаходяться на обслуговуванні у підрозділу інкасації;
 - колонки 8, 10 – зазначається сума в еквіваленті національної валюти на дату здійснення перевезення;
 - колонки 11, 12 – зазначається інформація стосовно банкоматів власної мережі та інших банків/ небанківських установ, обслуговування яких здійснював підрозділ інкасації;
 - колонки 13, 14 – зазначається інформація стосовно ПТКС власної мережі та інших банків/небанківських установ, обслуговування яких здійснював підрозділ інкасації.”.